Հատը 3 եւ կէս գրուշ

ԲԱԺԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մէրթա տար 66 ֆրանկ ոսկի
Վեցամսեայ 35 » »
Առանձին. տիպ. 4 տարար
Վեցամսեայ 2,50 »
Դրամ եւ Դաշտա. ամբ. ոսկի

ԱԶԳԱՊ

ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
5 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

Հասցէ «AZTAG»
Journal Arménien
B. P. 587
Beyrouth—Liban

Ա. Տարի — Կը հրատարակուի Հորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը — Թիւ 61

Խմբագրական

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԲԱԺԱՆՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ա.

Համաշխարհային պատերազմական աւարներու և նոյնպէս պատերազմեան բաժանման ծրագիրներու գործադրութիւնը տեղի չունեցաւ օրինաւորութեան և արդարութեան պահանջներու հաշուառմամբ։ Շարք մը մեծ տէրութիւններու միջև շահերու բազմաթիւ բախումներ տեղի ունեցան և դժուարացան բաժանումները։ Շահերու հակասութիւնը դասաւորումներու իրագործման կացողութեան դժուարութիւնները պատճառ դարձան որ ընդարձակ հողամասեր, որոնք ծրագրուած էին աւարի մաս կազմել եւրաժնուիլ մեծերու միջեւ, դուրս մնան և վերջ ըլլան բաժանման վտանգէն։

Եւ Թիւրքիան այն երկիրն է որ հրաշքով մը դուրս մնաց այդ ցանկէն և ոչ բաղձացած և երեւակայած բաժանման չենթարկուեցաւ։ Ան պահեց ընդարձակ տարածութիւններ, որոնք միջդաշնակցային բրօթոքոլներով և գաղտնի համաձայնութիւններով ծախուած էին ուրիշ տէրութիւններու և բաւական ծանր հատուցումներ խլած անոնցմէ։ Այսպէս Թիւրքիան, ոչ միայն չի ճանչցաւ այդ բաժանումը և դիզ մը իսկ հող չի զոհեց իր վերի՛ն սահմաններէն, այլ նոր երազներով և նոր երեւակայութիւններով սնանիլ սկսաւ։ Միջդաշնակցային վէճերն ու դատողութիւնները աւելի շփացուցին Թիւրքը և ան ինքզինքը անպարտելի և անյաղթահարելի տեսնել սկսաւ։ Տարիներ Թիւրքիան ապրեցաւ այդ մեծ լոյսով և խոր հաւատքով։

Բայց ժամանակը ոչ մէկ կէտ փոխեց հին սակարկութիւններէն և հին պայմանագրութիւններէն։ Փոխարէնն ակնկալութիւններով և վառ երազներով Իտալիան պատերազմին մասնակցեցաւ՝ տիրանալու համար իրեն վիճակուած միջերկրականեան եզերքներուն և ամբարեց իր սրեան հարկը. սակայն յուսախաբութեամբ վերջացուց պատերազմը։ Իր դաշնակիցներուն ըստ իրենց սակարկութեան, հաւասարապէս պատառներ խլեցին, նոր գաղութներ ստացան, բայց ինք փոքր ասիայէն փոքրիկ բաժին մը անգամ չունեցաւ։ Իսկ դարով եկոտասան կղզիներուն որոնց գլխաւորն է Հռոդոսը, արդէն նախքան պատերազմ իտալիոյ ձեռքը կը գտնուէին։

Այժմ նոր շղուկներ և նոր տարաձայնութիւններ կը լսուին դիւանագիտական դահլիճներէ։ Թիւրքիոյ բաժանման նոր ծրագրի մը շուրջ։ «Շիքակ» Ցրիպիւն» թերթը շատ զգայացունց յայտնութիւններով լեցուն հեռագրագրի մը կը հրատարակէ։ Ըստ այդ հեռագրին. Անգլիան պաղտնի ծրագիր կը մշակէ Թիւրքիան նոր բաժանումներու ենթարկելու և անդամահատելու համար։ Այդ ծրագրին համաձայն եւրոպական Թիւրքիոյ մէկ մասը պիտի տրուի Յունաստանի, Անգլիան պիտի ստանձնէ պօսպորոսի հոգատարութիւնը, Գերմանիոյ պիտի տրուի Իզմիրն ու Եդէսականի հիւսիսային եզերքները, Իտալիան պիտի տիրանայ Իզմիրի հարաւային կողմէն մինչեւ Ատալիա և Ֆըրանսան պիտի գրաւէ լեռնային և դաշտային Կիլիկիան։

Ի հարկէ անկարելի է ստուգել այն ճշմարտութիւնը և դիւանագիտական խաղը, որ ծածկուած է անգլիական ծրագրին տակ. նմանապէս անհնար որոշել անոր գործադրութեան ժամանակն ու ձեւը։ Բայց շատ ստուգապէս կարելի է ըսել և եզրակացնել դէպքերու դասաւորումէն և քաղաքական կեանքի ներկայ ընթացքէն որ շատ մթագնած է Թիւրքիոյ երկնակամարը և թէ այլ տրած ակնարկներ ուղղուած են դէպի անոր։ Եւրոպայի դիւանագէտներու զանազան տեսակցութիւններն ու ուղեւորութիւնները, որ վերջի՛ն օրերս սկսած են դարձեալ արշաւներ կատարել և գաղտնի ու յայտնի համաձայնութիւններ ցոյց կուտան որ Թիւրքիան նոր անդամահատումներու ենթարկելու սակարկութիւնները կը կատարուի։

Մեր նախորդ թիւին մէջ հրատարակեցինք Լոնտոնէն հաղորդուած հեռագիր մը, ըստ որու յունաստանի առաջին զօրաբանակը զօրակոչի ենթարկուած է։ Թէպէտ այդ պատրաստութեան որու դէմ ուղղուած ըլլալը չի յայտներ հեռագիրը, կարելի չէ կասկածիլ որ այդ շարժումը ուղղուած ըլլայ Թիւրքիոյ դէմ, մանաւանդ որ վերջերս դարձեալ Թրքա—յունական յարաբերութիւնները ձգտուած են և երկու կողմերու մամուլն ալ յարձակողական դիրք բռնել սկսած է։

Թերթերը արդէն շատոնց հաղորդեցին թէ իտալիա դիւանագիտական նոր յաղթանակ մը տարած է պարքաններու մէջ յաջողած ըլլալով իրեն կապել աւելի կերպով յունաստանը այդ յաջողութիւնը պատճառուած է յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին Հռոմ այցելութեան ատեն՝ ուր, կրսուի թէ, Մուսոլինին համաձայնութիւն մը գոյացուցեր է յունաստանի հետ։

Արդեօք Քէմալը չի՞ գիտեր իր դէմ նիւթուած դաւադրութիւնները և ինչ կը մտածէ։

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

Բ.

Ազգային վերակազմութեան մասին խօսած ատեան, ակամայ ստիպուած ենք պահ մը կանգ առնել հաստատութեան մը վրայ, որը մօտիկ անցեալի մէջ կեդրոնական ազգակը կը հանդիսանար մեր ազգային-քաղաքական ձեռնարկներու և երկար ժամանակ եղած է հայութեան գործերու պաշտօնական դրամագլուխ։ Այդ Պոլսոյ պատրիարքարան է։

Ոչ կը ներկայացնէ այսօր պատրիարքարանը Պոլսոյ, մանաւանդ գաղութներու մէջ։ Երկար վերլուծումի չը պիտի ենթարկենք պատրիարքարանը։ Դժբաղդաբար դեռ պիտի գտնուին որ անհատական գոյութիւն անգամ ըլլալու է շատ բան փրկելու համար։ Մրամիտներու հաւատքը հաւատքը կապուած է դարերու հնութեան հետ, փոշիացած և մասնատած. Մեր ճակատագիրն ու ապագան դարերու կշռումը վերջերս իրենց վերապահած, հնութիւնները, յամառօրէն կառչած են միջոցներու, որոնք ձեւական ըլլալէ անդին չեն անցնիր որոնց կը կապեն, կը շղթայեն ազատ ու գիտակից ոգորումի մը բոլոր ազնիւ միջոցները։ Մեծ կայծակնանութիւն է ան։ Ազգութիւնն չօգուտի պատմութիւն էն, չը գիտակցիլ ժամանակի ոգուն չօգուտի սահմանուած բարեպատեհ առիթներէն։ Հայ ժողովուրդը այսօր աւելի քան կոչուած է իր ազգային ինքնութեանը, մէկ պարզ, ու անվնաս ապրելու միջոց ունի, տէր պառնալ իր բնական հայրենիքին, հոն հաւաքել իր ցրուած բազմութիւնները և լծել իր ազգային վերազարթնումին։ Մը. նացած բարոյ միջոցները այս արիւնաքամ ու կոտորակուած ազգը կը տանին դէպի կատարեալ կորուստ ու անփառունակ վախճան։ Այս հիմնական տեսակէտը ունենալով, կ'արժէ հարց տալ. թէ արդեօք պատրիարքարանը Պոլսոյ մէջ՝ իր ներկայ իրաւասութիւններով, իր ուժ ու հմայքով, իր կազմովն ու պետովը ինչքա՞նով կարդարացնէ մեր հիմնական տեսակէտը։ Ո՛չ մը արդարացուած և օ՛չ մը հիմնակա՛ն գոյութիւն ունի՞ պատրիարքը կառոյցը՝ անգամ իսկ արդարութիւնը բառը մոռնալ ու՝ ոչ անշուշտ։ և դեռ վաղը ո՞վ գիտէ ինչ առարգանքներու և ճիւաղային ինչ խոչընդոտներու պիտի ենթարկի ազգային այդ անուանական ներկայացուցչութիւնը, Թիւրքիա դեռ ապասելու պէտք ունի, լռելու և մերթ փերաբերմունք ցոյց տալու մէջ՝ չան կը ձեռնպահի։ վաղը երբ Լոզանի դաշնագիրը վերջնական սեփականութիւնը դառնայ Քէմալիստներուն, այն ժամանակ միայն պիտի զգանք մեր սխալը։ բայց արդէն ուշ կ'ըլլայ և շատ բան վճռուած ի՛նքնաբերաբար։ Պատրիարքարանի այս ձեւի գոյութիւնը Թիւրքիոյ մէջ քաղաքական ազէտ ըլլալէ զատ, դեռ պիտի դառնայ անուղղակի պատճառ, բազմահազար հայերու Քրիստոնեական կրօնափոխութեան։ Իր թիւրիմաստ Օսմանադրութեամբ Ղանայի եղեռն ծրագրեց և գործադրեց։ Քէմալական կառավարութիւնը, Քէմալիստներ անբնական, անժամանակ հանրապետութեամբ արդեո՞ք Պոլսոյ քրիստոնեաներու, ի մասնաւորի հայերու Քրիստոնեական և տարրական կորուստը ապահովելու չէ՞։ Պատրիարքարանը ի զուր քայ կուգայ իր գոյութեամբ և իր հետ այս կը ներշնչէ շատերու Թիւրքիոյ մէջ մնալուն։ Թիւրքիան բնական դահիճն է հայութեան։

Եթէ դեռ աւելցնենք հակայ գումարներու ի զուր մսխումը՝ այդ աւելորդ մնասակար սնանկացած և իր raison de d'être-ը կորսնցուցած հաստատութեանը վրայ, կարծենք հասկացած ըլլալ մեր չրջապատը, թէ այլ ժամանակն է, ուրիշ կերպ դասաւորել Պոլսոյ ազգային հարստութիւնները, ճշդել պատրիարքարան կոչուած հաստատութեան իրաւասութիւնները։

Երկու խօսք ալ տանիկ հաստատութեան մը մասին, որու ձայնը կը լսուի հաւ իրաւունքները ոտնակոխելու ի նպաստ ժիայի։

Մեծ պատերազմը եթէ հրաշքներ և հրաշալիքներ ստեղծեց, չի պիտի մոռնայ անոնց յարգին դասել նաև Պոլսոյ ընդիկ «նայերու» հիմնած «բարձրացման միութիւնը։ Ի՞նչ կը ներկայացնէ իրմէ այս վիժուածք միութիւնը, որը ծնունդ առաւ մեր հարիւր հազարաւոր նահատակներու աղիրիմ գերեզմաններու ուրացումէն, որը եկած է այսօր յայտարարելու մարդկութեան որ Թիւրքիա չէ՛ ունեցած կայ մեր Սուլթաններ, որ հայկական կոտորածները բնական, հրամայական պահանջ եր էին Թիւրքիոյ գոյութեան համար, որ մենք անսահման խնամուած ենք բարեխնամ Թիւրք կառավարութի՛ն։ Երբեք ազգ մը իրեն այսքան ծիծաղելի չէր դարձուցած, ինչքան մենք մեր ազգը օտարներու և մեր աչքին։ Վերջապէս ինչ լուրջ, առոգի և տեսական նպատակ կարելի է գտնել միութեան մէջ որու անդամներու՝ ազգային հաստատներու մէջ բացուած վիճը կարելի է գոյել միայն մէկ պայմանով, Թիւրքիոյ կամքին պարպում հայկ. նահանգներու։ Ինչպէս իրականացնէ «բարձրացման միութիւնը։ Ատրուկ երու և սրոգացուներու այդ հաւաքածոն, հազարաւոր նահատակներու և ամբողջ ցեղի մը մահը ուրացող այդ չարչիներ, որոնք ամէն ինչ կայրեն կը հրդեհեն միայն ա՛ վանեգ կարողանան պտնել իրենց զզ ելի գոյութիւնն ու ողորմելի պուքիկը։

Այսպէս ուրեմն Պոլսոյ հայութեան պատրիարքարանը, կորսնցուցած է իր պատմական նշանակութիւնը և դարձած է Ոսփորի ափերուն վրայ կծկուած հայութեան տեղական գործերու յատուկ հաստատութիւն մը։ Նոր կարծիք, մեր ազգային վերակազմութեան և գաղութահարցերու մասին, պէտք չէ ունենայ իր տեղը, որպէս ազգակ, որպէս մարմար, վճիռ և ներքին խիղճ, գոհացնող ձայնը։

Իսկ «Բարձրացման Մ. Ընդ.» համար, տարաղնած հայութիւնը ապագային կը վերապահէ իր խօսքն ու ընելիքը...։

Ս. Հ.

ԿԵԱՆՔԸ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբթու ընթացքին կարգը սրոցաւ ազգայինները տեսնելով, ասպէս կոչուած «ազգ. հիմնադրութիւնները» քար անասրեր։ Մեր նը, գեղեցիկ գաղափարը ուսեցան սգահանդէս մը կազմակերպել, ի յիշատակ հայ մեծագոյն հերոսներէն, ողբացեալ Զօր. Անդրանիկի։

Սգահանդէսը յայտարարողները՝ հրաւիրագիրները զրկուած էին յարգանական պետերուն, և զանազան պաշտօնական մարմիններուն։

Կիրակի առաւօտեան հասարակութիւնը եկեղեցի կուգայ ան յոյսով, որ պիտի ներկայ գտնուի հոգեհանգիստեան արարողութեանը։ Հոգեհանգիստ ալ սգահանդէսին, որպէսզի իր վերջին յարգանքի տուրքը բերէ իր անզուգական հերոսին։ Ընդհակառակը ժողովուրդ կը տեսնէ սգահանդէսի արգիլման պատճառը պարունակող թուղթիկներ,

Որպէսզի սրբոյ Սուրբի հայութիւնը գաղափար կազմէ տեղի ունեցած եպէրելի կատակ-ողբերգութեան մասին, ստորև նոյնութեամբ կուտամ անոր պաշտօնական թիւն։—

«Յայտարարութիւն

«Տեղւոյս ազգ. մարմիններու անտարբեր մնացին հայ ժողովուրդի մեծագոյն հերոսին, Անդրանիկի մահուան հանդէպ ու, մինչդեռ ամէն տեղ հայազգային սգահանդէսներ սարքուեցան մեր յարգանքի բաժինը բերելու համար Սասնոյ Առիւծին, Դամասկոսի առաջնորդարանը մեզ տեսներելի անտարբերութեան մէջ։

Վերուրուած ազգ. մարմիններու այս անվայել մոռացութենէն, կարգը մը երիտասարդներ պատուարեր նախաձեռնութիւնը ունեցան սգահանդէս կազմակերպելու։ Այս նպատակին համար կազմուած յանձնախումբը Սուրբն Վրդ.էն սկսեալ առաջնորդութիւն մանկապարտէզի մէջ, այսօր հերոսի յիշատակին իր յարգանքի տուրքը բերելու։ Բայց, դժբախտաբար, երէկ ուշ ատեն հայր սուրբը յանձնախումբին իմացուց, որ չը կրնար թոյլատրել, որ այսօր սգահանդէսը տեղի ունենա։

Ի՞նչպէ՞ս

Հայր սուրբը պատասխաներ է ըստուզեր...

Ցաղճ առաջնորդարան, որ անժեկնելի վախկոտութեամբ մը կը մնայ «Սասնոյ Առիւծներու հոգեբանութեան։

Յանձնախումբ»

Այո՛, ժողովուրդը սրտցաւեցաւ իր յարգանքի բաժինը բերելու իր իսկ գանկին։ Իսկ մենք առիթը կ'ունենանք, յաջորդաբար, պարզելու իսկական պատճառը անոնց, որոնք այս դատապարտելի արարքին գեղարարներն են։

ՆՈՐԱՑՐ

2 Հոկտեմբեր 1927
Դամասկոս

Ազգ. Դաշնակցութեան Իրական Էությունը

«Ազդակի» շաբաթ մը խմբագրականները, գրուած Գ. Հ. Ժամկոչեանի Ազգ. Դաշնակցութեան հանդէպ ուղղած յոռետես յայտարարութեան առթիւ, պաճառ եղան այս նոթին՝ որու ուշադրութիւն հակառակ յաջիս է։

Ոչ մեր դատապարտել Ազգ. Դաշնակցութիւնը և այդ դատապարտութիւնը ընդունիլ վերջնական, հաստատապատախան պիտի ըլլար չէ՞ որ, էջիզգային իրաւագիտական կեանքի մէջ, այն մակ բարիքը — նոյնիսկ իբրև լմբռնում հազիւ իրականացած մեկնակէտ — զոր միլիոնաւոր կիսանքի գինով շահուեցաւ։ Ո, ժանաւանդ, նման դատապարտութիւն մը զուրկ պիտի ըլլար ընկերաբանական լմբռնումէ և պատմական տուեալէ։

* * *

Ի՞նչ է Ազգ. Դաշնակցութիւնը իր իրաւագիտական իմաստ լմբռնումին մէջ։

Ան գերագոյն կառավարութիւն մըն է, մնացած միւս կառավարութիւններուն վրայ։ Ան գերիշխան ա՛յն ուժն է, որուն պարտին ենթարկուիլ միւս պետութիւնները անխտիր։ Անոր գոյութեամբ ազգային գերիշխանութիւնը ժողովուրդի մը՝ բիւրեղացած անկախութեան մէջ, պիտի կծկուի ինք իր մէջ, պետք ղատրը միջազգային իրաւագիտութեան ամենաբարձրը դրուած կէտը ըլլալէ։ Ցանուն իրաղաղութեան հեռանարար յանուն քաղաքակրթութեան, ան կոչուած է ըլլալ ղանապարը օրէնքին և կարգին, հայրենիքներու միջև։ Իսկ այդ օրէնքն ու կարգը, ազգերու փոխ յարաբերութեան էջ գոյութիւն չունի իրական նորէն որքան ատեն անոնց sauctionը յանձնուած է ատենց ամէն մէկուն առանձին և բիրտ ուժին։ Ազգ. Դաշնակցութիւնն է՝ որ իր հետ պիտի բերէ ժողովուրդներու փոխ յարաբերութեան օրինագիրքը՝ իր գործադրումի միջոցներով։ Որպէս գերագոյն կառավարութիւն, ան պիտի չբանաբրկուի միայն քաղաքական մարդին մէջ.— տնտեսականն ալ իր դուռները պիտի բանայ անոր առջև։ Իբրև այլազան ժողովուրդներու խղճին արտայայտութիւնը, անշուշտ առաջին հերթին եւրոպական և ամերիկեան ազգերու, ան պիտի ջանայ իր նուազագոյն ամարդարութեան լեցնել հարստութիւններու արտադրութեան և բաշխումի անքան կենդանի և աղէտաւոր հարցը։

Անհատ ազգերու ներքին կեանքին մէջ ի՞նչ դեր կը կատարեն օրէնքն ու դատարանը, իրենց sauctionի միջոցներով, արդարութիւն ընելու համար իրենց հպատակներուն միջև։ Ազգերու ներքին կեանքի մէջ բնչպէս օրէնքն ու դատարանը, ազգային գերիշխանութեան անունով, իրենց վերապահած են յանձնարար պաշտելու և զոհին հատուցանելու իրաւունքը, — այդպէս ալ, միջազգային կեանքի մէջ, Ազգ. Դաշնակցութիւնը կոչուած է ըլլալու միևնոյն դատարանը մրևնոյն ստորագրելիներով և ուժով։

Իսկ այսպէս Ազգ. Դաշնակցութիւն մը պէտք է ըլլայ գերագոյն կառավարութիւն, այսինքն պէտք է ունենայ վերջնական միջոցներ sauctionի, իր կամքի և վճռին գործադրութեան։

Հարց է՝ ինչ են այդ միջոցները։

Անշուշտ փափաքելի էր որ այդ միջոցը տարբեր ըլլար այժմու գոյութիւն ունեցող միջոցներէն։ Փափաքելի էր որ ան չունենար, իր որոշումները գործադրել տալու համար, թնդանոթին։ Փափաքելի էր, անշուշտ, ազգերու խղճին և գիտակցութեան այն աստիճան բարձրացումը և բիւրեղացումը, ուր կնճռոտ միջազգային խնդիրներ լուծուէին արդարութեան և փոխադարձ զիջողութեան սկզբունքով։ Որ ամէն մէկուն իրաւունքն և պարտականութիւնը զիրար սահմանափակէին։ Եթանի՞ թէ։ Այն ատեն Ազգ. Դաշնակցութեան նախագահի աթոռին վրայ մենք կը նստեցնէինք գեղանի աղջիկ մը, տաւիղ աչքերով և մանո շակէ մորթով, որու քնքուշ ձեռքին մէջ ճօճող ձիթենիի ճիւղը աւելի զօրաւոր և արդիւնաբեր պ տի ըլլար, քան բանակներու պողպատէ ուժը։ Թողելով այդ երազի իրականացումը մէկ ուրիշ նո՛ր աշխարհի՝ ուր զայն ձանձրանալու համար Աստուածը պիտի չլլայ աւելի փոքրանալ և սա-

ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՍԻՒՆԱԿԸ

ԺԱՆՏԱԽՏ ԿԱՄ ՄԿՆԱԽՏ

Այս օրերս Նորէն ժանտախտի քանի մը դէպքեր պատահած ըլլալուն պատճառաւ, աղնիւ ընթերցողը օգտակար ըլլայու Նպատակաւ, կուգանք մը քանի ամիսի տեղեկութիւններ տալ սոյն նշանաբեր հիւանդութեան և անոր նախագուշակող միջոցներուն մասին։

Սոյն ախտը հնդախտէն (cholèra) յետոյ արևելքի երկրորդ ապրանքը ըլլալով, վերջերս մինչև Վիեննա և Բուքիուկով մուտք գտած է. իր բնավայրը Հնդկաստանն ու Պարսկաստանն է. և 1884 թ. մարտէն գտնուած է ֆրանսացի Եէրսէն անուանով բժշկի մը կողմանէ։

Ժանտախտի ենթարկուած մէկը՝ հիւանդութեան ծագումէն առաջ տեսակ մը կոտրած և ի կածութիւն, գլխի ցաւ և ախորժակէ կարիլ կ'ըղգայ և յետոյ անկողին կ'իյնայ։

Զորս տեսակ ժանտախտ կայ. 1) ուռ և այրուցքի ժանտախտ, 2) սրբինային ժանտախտ, 3) թոքատապի ժանտախտ և 4) թանչքի ժանտախտ. սկսինք զանոնք մը առ մի ուսումնասիրել։

Ուռամանտախտը՝ սովորաբար մարմնի սարսռումով մը կ'սկսի. ապատաք ութիւն, փսխում և գլխի ցաւ կուգայ. ցաւը մինչև սամաքս, եբիկամունք և ոտքերը կ'երկարի. հիւանդը յոյսէն կը վախնայ, քալելու ժամանակ գինովի պէս կը քալէ և գետին կ'իյնայ, ու իյնալը չ'ըզգար. լեզուն կը բռնուի և կ'սկսի կակազել. երկրորդ օրուան իրիկունը տաքութեան աստիճանը 40 41 և մինչև 4 ,5 կը բարձրանայ. երրորդ օրը այս տաքութիւնը առժամապար 2 աստիճան կ'իյնայ. բազկերակը՝ վայրկեանը 120—140 կը դարձէ. չընչառութիւնը կ'արագանայ. հիւանդին լեզուն կը չորնայ և սեփսև կը ելլայ. այս պ հուն հիւանդը կ'սկսի դառանցանքի, և անդամներուն մէջ ջիղերու կծկումներ կը տեսնուին. ձեռք և տաքերը սառի պէս կ'ելլան և փոխում մը աւելի կը չատնայ. հազ և ցնդղատապ նշաններ կ'երևին այս վիճակը 2—3 օր կը տեւեն և ապա ուռեր և այրուցքներ կը Երշմարուին։

Ուռերը՝ մարմնոյն թէ սեղմիկ վայրերը ինչպէս, անութին տակը և աճուրին վրայ կը գոյանան և թէ կոկորդին և ծոծրակին վրայ կը գտնուին. տարց մեծութիւնը կաղի նէն մինչև ընկոյզի չափ կրլլան, եթէ ուռուկին վրայ ելլան հիւանդը դաս չզգալու համար իր տաքը փորին վրայ կը դնէ և եթէ անութին տակ ելլան, կռնակի վրայ կը պառկի և ձեռքը իռանին վրայ կը դնէ, ծոծրակի և կոկորդի ուռերը աւելի վտանգաւոր են քան աճուկի ուռերը, և ասոնց թիւը որքան շատ ելլայ. վտանգն ալ այնքան կ'աւելնայ, քանզի տաքութիւնը կը բարձրանայ և մահով կը վերջանայ։ Եօթներորդ և ութներորդ օրերը այս ուռերը կը ծակին և դեղին թարախ մը դուրս կուտան. բայց ուռերու ըսպեացումը շաբաթներու կը կարօտին։

Գալով այրուցքներուն, ասոնք առաջին երկրորդ և երրորդ աստիճանի տեղեր ելլալով, մորթ. դբնդեր և մինչև ոսկրը կը թափանցին. այս այրուցքներուն խիր 1—12 հատ է և ձեռքի ափէն և տաքի նեբանէն զատ, մարմնոյն ամէն մասերուն վրայ կրնան դոյանալ։ Ասոնք երբեմն ծաղկախտի քսմի ձևը առնելով սև կեղևով մը կը պատեն, տարսև ժանտախտ (peste noire) անուանեն կուտան որ միշտ մահով կը վերջանայ։

Բ) Արիւնային ժանտախտ. այս տեսակին՝ մէջ հիւանդը 42 աստիճան տաքութիւն կունենայ մէկը կը բռնուի, հակառակ պարագային արիւն կը մրզէ, քիթէն այրիւն կուգայ, այլին կարծրեան մասը արիւնով կ։ լեցուի և մեծ պէտքը. կրդկրզանքը արիւնէ կը բաղկանայ. այս տեսակը հիւանդը 24 ժամուան մէջ կառնէ կը տանի։

Գ) Թոքատապի ժանտախտ. այս տեսակ ժանտախտի թոքատապը թէ և պարզ թոքատապի ախտանիշերը կունենայ, բայց ժանտախտի տեսակին ամենէն վտանգաւորն է և գրեթէ փրկութիւն չկայ. 1898 թուականին, Վիեննայի ժանտախտի հաստատարակին Տօքթ. Միլլէր անունով նշանաւոր բժշկ մը, ժանտախտի թոքատապէ առառապող իր սպասաւորը դարմանած ատեն վարակուեցաւ և մեռաւ. միւս տեսակ ժանտախտէ վարակուողներուն 100 ին 50—60 կը մեռնին, իսկ այս տեսակին մէջ 24 էն 23ը կ'ազնտատնան։

Դ) Թունչքի ժանտախտ. այս տեսակ ժանտախտին տաքութիւն և սառնութիւն անպակաս ըլլալով հիւանդը կը փոխէ և ի վերայ այլ ամէն այնչ փորհարութիւն մը ալ կունենայ և եթէ առաջքը չառնուի մահը անխուսափելի կը լինի։

Ժանտախտին փոխանցման միջոցը մուկեր և սանաւանէ առէջներն են. այս անասունները ժանտախտէ կը վարակուին նախապէս և ապա կը մեռնին, յետ մահու մարմինը կը պտղին և վրանին լուերը ասդին անդին կը տարածուին և որ անձը որ կը խառնին անոր կը ներարկեն այս ախտը, և որովհետև ժանտախտի մահէն կենդանիին արեան մէջ կը գտնուի. եթէ սառկած ատեն վիրաբուրուի՝ արեան միջոցաւ փոխանցումը աւելի արագ կը լինի։

Ժանտախտին թէև ամէն կարգի մարդիկ ենթակայ են բայց խնդուած և բազմամարդ վայրեր ինկող աղտոտ կեղտոտ աղքատ և թշուառ, մէկ խօսքով հակառողջապահական պայմաններու և միջավայրերու մէջ գտնուող մարդիկ աւելի կը վարակուին։ բարեբախտաբար արդի բժշկութիւնը այս ահռելի ախտին պատուասոը գտած է, որը՝ թէ բուժիչ և թէ արգելիչ յատկութիւններ ունի, որով թէ՝ հիւանդութենէ ապաքինիներ 4—5 ենարկումով կը բուժեն և թէ ոչ ենթականեր մէկ պատուաստով ախտէ զերծ կը մնան։ Շիճուկը չի գտնուած՝ ուստ հիւանդութենէ մեռնողներուն թիւը 100 ին 70 էր. իսկ այժմ 100 ին 55 մինայն։

Արդ, անցեալ շաբաթ ժանտախտի դէպքի մը առթիւ արկածեալ և տարաբախտ վանտաբնակ բարեկամս, քեզի է խօսքս գիտեմ ցաւդ մեծ է, ըսելիք շատ խօսքեր ունիս. աչքդ առջև անշուք հիւղակիդ հրկիզումը յաճախ ցաւատիպ է. պղտիկին կը տրտմիս. բայց գիտե՞ս որ՝ քու նախնիդ եղող մեծանուն Պալեանները ժամանակին Պոլսոյ Զրաղան և Տոլմա—պաղչէի պէս արքայական փառասիրած պարտէզները հիմնեցին։ Եւ հիմա ալ քու հուժկու և յաղթանդամ բազուկներդ Գէյլուքի ամենաչքդդ չէ քերը կը շինեն. բայց եթէ ժամանակդ վատը սուրուի, ալ չենչնուիր. արդ, ասոր համար քնդի կարգ մը հզարարական ճեպ բրութիւններ ունիմ ընելիք. յաւ մանկ բրիչ նոր. ժամանակներն շատ հոգատար, ամէն հիւանդութիւն աղտոտութենէ յառաջ կուգայ, տանդերը և գուրը ժամանակ պահանջիդ պէս, մարմնիդ ալ միշտ ժամանակ պահէ. ապա առողջապահական օրէնքները կէտ առ կէտ գործադրէ, զոր օրինակ օրին ինչպէս հոգին կը պահանջէ, նոյ պէս ալ մարդս կը տարկարացնէ և ամէն տեսակ հիւանդութեանց դուռ կը բանայ, ուրեմն կեանքիդ մէջ գուտ մը օդի, գինի և կամ ոգելից ըմպելի մի գործածէր։ Վերջապէս գնա թաղապետական բժիշկներուն պատուաստուէ, մի վախնար բժիշկները մարդիկը չեն սպաններ, այլ ընդհակառակը կ'ապրեցնեն։ Աշխարհի մէջ ամենավսեմ և բարձր արուեստը բժշկութիւնն է և բժիշկներ ամենազնիւ և բարի մարդիկներ պէտք է ըլլան։ ասոնք քու կեանքդ փրկելու համար երբեմն իրենց ա՛ձը կը զոհեն. արդ յուսահատ մի ըլլար, ցաւս ու վիշտը մարդուս թէ ընկեր և թէ աղբար է։ Չես կրնար զանոնք կեանքէ զատել. մանաւանդ ամէն հայ ցաւով կը ծընի, տառապանքով կ'ապրի և վերջտով կը մեռնի։ Սրանի անոր որ կրնէ հաճոյք, տառապանքն հոգանկութիւն և թախիծն յոյս կը հանէ։ Կեանքը բեռ մը է, այս բեռը հայուն Աստուծոյ վրայ ձգէ. կեանքը թոյն է և անոր հակաթոյնը Մեծ մասեանցն է։ Եւ գիտցիր որ՝

Ամէն ձմեռ ունի իր գարուն
Ամէն գիշեր ունի իր այգուն
Ցաւն է մինչ փոքր սրտոր մարդուն
Ցաւն է բ մեր ամէն հարուն։

26 9 927 ՏՕԲԹ. Ե. Բ. ՍԻԼԻԷՆ
Պէյոլիթ

ՀԵԼԼԷՆՆԵՐԸ
ՏԱԿԻՒՆ ՆՕՔ ՈՒՆԻՆ ՊՕԼՍՈՅ

Ճիւմիւրիյէք կը գրէ.—

Եոկոյ ասու պայքարներէ և պատերազմներէ յետոյ Թուրքստան յաստատաց տակէ վերջ բարեկամ մնալ Թիւրքիոյ հետ և այսպէս ալ հայորդիք սմրոյզ աշխարհի Բայ։ Թուրքստան դարձեալ ուրիշ ճամբով Թիւրքիոյ դէմ Բշնամութիւն ցոյց տալէ չդադրիր և առիթ մը ճառնալով այդ արտաքին բարեացակամութեան բոլորովին հակառակ ընթացք մը ցոյց կուտայ։

Թուրքստան ամէն առիթով Թիւրքերու և Թրքութեան դէմ թշնամութիւն կը յայտնէ և կարծես թէ իր Թզմիրի վատարմամբ առած դասը բաւական չըլլար. իր նախանձոտ աչքերը և արիւնոտ աչքերը Թիւրքիոյ վրայ կը դարձնէ։ Անուանսիկ ապացոյց մը։

Հելլէն կառավարութիւնը չարունակ կ'աշխատի նախակարարներու մատաղատի ուսանողներու մտքերը այս ատենութեամբ և Պոլսոյ ազգայնոց Հելլէններու կողմէ կրուման գաղափարով տոգորել։ Սոր համար կարգ մը միջոցներու դիմած է և այդ միջոցներէն մէկն ալ դպրոցական աշակերտներու տետրակներու կափարիչներն են։ Ասոր մէջ կը տեսնուի որ տետրակին կափարիչին վրայ հելլէնութիւնը ամենաուրոյն թեւաւոր առնի մը ձեռքի ինքզակը խստութեամբ կը մղէ Պոլիսը տուող Գոնսթանթինոպոլիսի։

Թուրքի և դպրոցական տետրակներու կափարիչներուն վրայ դիրցազնացած այդ յանդուգն միտքը, Հելլէն նախարարներու խելայեղատակն ելած և որոշած է որ դպրոցական տետրակներ. բացի այս տետրակէն ուրիշ տետրակ չգործածեն։ Կափարիչին տակն ալ Թուրքերէն «Հիչ նեսե գրուած է թէ որ շատ շանսակոյիցի է։ Կառավարութիւնը այս տետրակէն շատ շահուեցաւ, որովհետև 24 գրեսէ բաղկացեալ այդ տետրակը որ 45 լէպթա կ'արժէ, կը ծախուի մէկ տարեմի 20 լէպթայի. այլինքն եռապատիկ աւելի։ Պատճառն չերմ Հելլէն կառավարութեան ի գործ դրած այս շահագործութիւնն մեզի չեմ տարբերեր։ Թուրքստանի դարձեալ կ'ազդարարենք։ Եթէ գալիք ունի, տեսնելիք ալ ունի։

Ազգ. Դաշնակցութեան Իրական Էությունը

«Ազդակի» շաբաթ մը խմբագրականները, գրուած Գ. Հ. Ժամկոչեանի Ազգ. Դաշնակցութեան հանդէպ ուղղած յոռետես յայտարարութեան առթիւ, պաճառ եղան այս նոթին՝ որու ուշադրութիւն հակառակ յաջիս է։

Ոչ մեր դատապարտել Ազգ. Դաշնակցութիւնը և այդ դատապարտութիւնը ընդունիլ վերջնական, հաստատապատախան պիտի ըլլար չէ՞ որ, էջիզգային իրաւագիտական կեանքի մէջ, այն մակ բարիքը — նոյնիսկ իբրև լմբռնում հազիւ իրականացած մեկնակէտ — զոր միլիոնաւոր կիսանքի գինով շահուեցաւ։ Ո, ժանաւանդ, նման դատապարտութիւն մը զուրկ պիտի ըլլար ընկերաբանական լմբռնումէ և պատմական տուեալէ։

* * *

Ի՞նչ է Ազգ. Դաշնակցութիւնը իր իրաւագիտական իմաստ լմբռնումին մէջ։

Ան գերագոյն կառավարութիւն մըն է, մնացած միւս կառավարութիւններուն վրայ։ Ան գերիշխան ա՛յն ուժն է, որուն պարտին ենթարկուիլ միւս պետութիւնները անխտիր։ Անոր գոյութեամբ ազգային գերիշխանութիւնը ժողովուրդի մը՝ բիւրեղացած անկախութեան մէջ, պիտի կծկուի ինք իր մէջ, պետք ղատրը միջազգային իրաւագիտութեան ամենաբարձրը դրուած կէտը ըլլալէ։ Ցանուն իրաղաղութեան հեռանարար յանուն քաղաքակրթութեան, ան կոչուած է ըլլալ ղանապարը օրէնքին ու կարգին, հայրենիքներու միջև։ Իսկ այդ օրէնքն ու կարգը, ազգերու փոխ յարաբերութեան էջ գոյութիւն չունի իրական նորէն որքան ատեն անոնց sauctionը յանձնուած է ատենց ամէն մէկուն առանձին և բիրտ ուժին։ Ազգ. Դաշնակցութիւնն է՝ որ իր հետ պիտի բերէ ժողովուրդներու փոխ յարաբերութեան օրինագիրքը՝ իր գործադրումի միջոցներով։ Որպէս գերագոյն կառավարութիւն, ան պիտի չբանաբրկուի միայն քաղաքական մարդին մէջ.— տնտեսականն ալ իր դուռները պիտի բանայ անոր առջև։ Իբրև այլազան ժողովուրդներու խղճին արտայայտութիւնը, անշուշտ առաջին հերթին եւրոպական և ամերիկեան ազգերու, ան պիտի ջանայ իր նուազագոյն ամարդարութեան լեցնել հարստութիւններու արտադրութեան և բաշխումի անքան կենդանի և աղէտաւոր հարցը։

Անհատ ազգերու ներքին կեանքին մէջ ի՞նչ դեր կը կատարեն օրէնքն ու դատարանը, իրենց sauctionի միջոցներով, արդարութիւն ընելու համար իրենց հպատակներուն միջև։ Ազգերու ներքին կեանքի մէջ բնչպէս օրէնքն ու դատարանը, ազգային գերիշխանութեան անունով, իրենց վերապահած են յանձնարար պաշտելու և զոհին հատուցանելու իրաւունքը, — այդպէս ալ, միջազգային կեանքի մէջ, Ազգ. Դաշնակցութիւնը կոչուած է ըլլալու միևնոյն դատարանը մրևնոյն ստորագրելիներով և ուժով։

Իսկ այսպէս Ազգ. Դաշնակցութիւն մը պէտք է ըլլայ գերագոյն կառավարութիւն, այսինքն պէտք է ունենայ վերջնական միջոցներ sauctionի, իր կամքի և վճռին գործադրութեան։

Հարց է՝ ինչ են այդ միջոցները։

Անշուշտ փափաքելի էր որ այդ միջոցը տարբեր ըլլար այժմու գոյութիւն ունեցող միջոցներէն։ Փափաքելի էր որ ան չունենար, իր որոշումները գործադրել տալու համար, թնդանոթին։ Փափաքելի էր, անշուշտ, ազգերու խղճին և գիտակցութեան այն աստիճան բարձրացումը և բիւրեղացումը, ուր կնճռոտ միջազգային խնդիրներ լուծուէին արդարութեան և փոխադարձ զիջողութեան սկզբունքով։ Որ ամէն մէկուն իրաւունքն և պարտականութիւնը զիրար սահմանափակէին։ Եթանի՞ թէ։ Այն ատեն Ազգ. Դաշնակցութեան նախագահի աթոռին վրայ մենք կը նստեցնէինք գեղանի աղջիկ մը, տաւիղ աչքերով և մանո շակէ մորթով, որու քնքուշ ձեռքին մէջ ճօճող ձիթենիի ճիւղը աւելի զօրաւոր և արդիւնաբեր պ տի ըլլար, քան բանակներու պողպատէ ուժը։ Թողելով այդ երազի իրականացումը մէկ ուրիշ նո՛ր աշխարհի՝ ուր զայն ձանձրանալու համար Աստուածը պիտի չլլայ աւելի փոքրանալ և սա-

քաղաքակրթութեան, իրաւագիտութեան և բոլորին։ Այսպէս են կազմուած և՛ ազգութիւնները ու մեր դարու ամենաուժեղ եռևոյթը։ Բախտաւորեցէք դարերը իրարու հետ, իրենց աւերին և իրենց արեան մէջ, և նոր դար մը նուազ իրաւունք է պաշտպաներ քան յաջորդ մը և այսպէս։ Աշխարհը կը լեռանայ երթալով։ Եւ այդ մեր դժբախտ մխիթարութիւն է։

Եզրակացնենք։

Այսօրուայ Ազգ. Դաշ.ը սակաւ է, անընդունակ ծառայելու խաղաղութեան։ Եւ մարմին մըն է, որ բազուկ չունի։

Բայց ի՞նչ որ մեծ է և ուժեղ, այդ այն ըմբռնումն է, մարդկութեան մէջ հիմ դրած, որ երթալով աւելի պտի զօրանայ, թէ՝ պատերազմը ոնիր ենք վճռական և խաղաղութիւնը քաղաքակրթութեան և հանգստի միակ պահապանը։ (Պատմութիւնը ունի չրջան՝ ուր պատերազմը մեծագոյն առաքինութիւնն էր։)

Եւ այդ ըմբռնումը, իր անխուսափելի ընթացքին մէջ, պիտի քանդէ ազգայնութեան այ՛քան ուժեղ կեդրոնացումով վնասակար հիմքերը և անոր տեղ մարդերու բնազդին պիտի կանչէ ընդհանրական և համամարդկային ըմբռնում մը, այսօր դեռ անորոշ բայց զոր յոգնած մարդկութիւնը արդէն կ'զգայ իր ենթագիտակցին մէջ։

Ո՞ դէպի այդ աստիճանի բախտաւոր հանդրուանը տանող ճամբուն վրայ, Ազգ. Դաշ.ը մեծնակէտ մըն է, այսօր բարոյական ուժով միայն կենդանի, իսկ վաղը ոչ ոչ ուրանը այդ կոչութեան։

Այսպէս, այս ուղղութեամբ, մենք կրնանք գտնել Ազգ. Դաշնակցութեան իրականացումը՝ կապուած անոր վաղուայ փոխոյեսի ըմբռնումին և մարդկութեան նոր ձգտումներուն։

Լ. Փ.

Դամասկոս 23 Մայիս.

ԱՆԱՐԴԱՐ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐ

Քանի մը չաբաթէ ի վեր պէյրութի վրանաքաղաքի մէջ կարգ մը անիրաւ կասկածներէ բխած քսութիւններ սկսած են շրջիլ ոգեւորիչներու մէջ։

Շատ ցաւալի է և միանգամայն ամօթաբեր այն ամբաստանութիւնները, զոր ցոյց կուտան մեր հայրենակիցներս, նոյնիսկ անգիտակցաբար, զոհերիտով կարգ մը չարամիտներու անցնելու համար։

Մէկ երկու խօսքով բացատրենք դէպքը։

Քանի մը չաբաթ առաջ, վրանաքաղաքի մէջ 18 տարեկան որբ մը կը հիւանդանայ և կը խնդրուի օգնել։ Մ. Հայրապետեան էն որ խնամէ հիւանդը բժիշկը նկատի ունենալով հիւանդին չքաւորութիւնն ու խրեն եղած դիմումը, կ'սառանձ ձրի բժշկել և կայցելէ հիւանդը։ Յետ քանի մը բժիշկ կը կը հասկնայ որ հիւանդը վեպաէ վարակուած է և լուրջ վիճակ մը ունի։ ուստի խնդիրը կիմացնէ անոր ծնողքին և կը բացատրէ հիւանդութեան վտանգաւոր փաթեթը։

Մինչ հետաքրքրասիրները զայն կը փոխադրեն ասիներ։ պաստամատոցի հիւանդանոցը, գիշեր առեն, և առանց յայտնելու հիւանդութեան տեսակը կը պահեցնեն հոն։

Ինչ որ ամէն բժիշկ պարտաւոր էր և օրէնքով և խղճով պարտաւորուած նման հիւանդութեան մը երեւումը տեղեկացնելու առողջապահական տարրէնութեան հետ եղած անմիջակն նախագրուչական մոլցերը ձեռք առնելու և ապրելէր հիւանդութեան տարածումը։ Հայրապետեան ոչ գիտակից իր կոչումին, դէպքը կ'մատնէ պատկան տնօրէնութեան։

Առողջապահական տնօրէնը ժամանակ կը հնարանդէ և կը քշէ հիւանդը, որ կը հանուի վեպաէ վարակուած ըլլալը։ Անմիջապէս ենթական կը փոխադրուի տարաբնակ հիւանդութիւնները հիւանդանոցը և քանի մը ժամ վերջ հոգին կ'աւանդէ։

Կառավարութիւնը առողջապահական պարտաւորութեան հետեւանքով հիւանդին բնակարանն ու ժողովակայ տունները կ'այրէ։

Ահա այս դէպքը, ն հարկէ մասնաւորներու դիտումով, վրանաքաղաքի ժողովուրդի մէջ տարուութիւն և կասկած մտցուցեր է։ Ինչպէս կ'ըստեղծէ յիշեալ տարբերութիւնը հանդիպելի, ոգորմելի բերբուկի մը քանի մը ցաւալաւոր ելքերով։ Գրգռիչ տողերն ալ աւելի կը գայլայլեցնեն տրգեա ը։ Ժամանակաւոր ցաւդ կարգ մը մարդիկ չսնանսկցած որ չատ տարբերական և պարզ խնդիր մ'է։ կը չարաբանեն ըրենց անվայել գրպարտութիւններով և կասկածներով վնասելու տխրարի բժիշկը։

Մեր հայրենակիցները պէտք է չատ լաւ գիտնան և ըմբռնեն թէ հայ բժիշկ կը ազգային պարտականութիւն մը կատարած է, այլապէս ով պէտք ըլլար պատասխանատու եթէ հիւանդութիւնը լուերու և մուկերու միջոցաւ տարածուէր և հարիւրաւոր նոր զոհեր խլէր։ Եւ նոյնպէս պէտք չէ մոռնալ որ բժիշկները օրէնքով պարտաւոր են նման տարափոխիկ հիւանդութիւններ իմացնել առողջապահական տնօրէնութեան, երկրի և մարդկութեան օգտին համար։

ԱԳԱՇԱՆԴԷՍ ՀԱՆՇԼԷԻ ՄԷՋ

Հանշոյ հերոսամարտին 9 տարեդարձին առթիւ յառաջիկայ Հոկտ. 1927 Եիրակի Հանշլի հայ ազգային Պարտէզեան երկանդ վառ ժարանին մէջ տեղի պէտք ունենայ ազատանդէսը Հանշոյ տակաւ, նախաձեռնութեամբ Հանշլի Հանշոյ հայրենակցական միութեան։

Պէտք է մասնաւոր հրաւիրուած են բանախօսելու համար հարիւրապետ Գէորգ Թուրտրգիսեան և Գ. Մրատ Դաքէսեան։

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը ներկայ գտնուիլ։

Կեսիք Հանլի մասնաճիւղի

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐ

Հոր. Անդրանիկի յիշատակին կազմակերպուած սպահանդէսի յանձնախումբը, հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Պիւքիւրէշի հայութենէ։—

ՀՈՐ. ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՍԳԱՇԱՆԴԷՍԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՍՔ

Յարգանք կը խոնարհին ազգային հերոս Անդրանիկի յիշատակին առջեւ։ Եւ մեր յանիսանական երախտագիտութեան հետեւեալ հեռագիրը կը կը բերենք իր շիլմին առջեւ յանուն Պիւքիւրէշի հայերուն։

ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՔԱՂԱՔ. ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՀԱԲԵԿՈՒՄՆԵՐ

Պէլկրատ.— Անցանօթներ երկու ռումբեր նետեցին Գաստանի բանակատեղիին սպաներու հաւաքավայրերը։ Ռումբերը չըպայթեցան։

ԱԹԷՆՔԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աթէնք.— Սալոնիկի բանակատեղիէն կը տեղեկացուի թէ ձերբակալուած են երէք զօմիթաճիներ, որ նպատակ ունէին օդը հանել Սերպիական հիւպատոսարանը, Ֆրանսօ-Սերպ դրամատունը, Սերպիական երկաթի ուղիներ, եւ ցուցահանդէսի պալատը։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ ՍԱՊՈԹԱԺԻ ԳՈՐԾԵՐ

Փարիզ.— Ֆրանսայի մէջ երկաթուղագծերու վրայ գործուած սապոթաժի գործերը կը վերագրուին։ Սաֆոյ եւ Վանգէթթիի կուսակիցներուն. եւ մտահոգութիւն կը պատճառեն։ Լիոնէն հասած հեղինակագրութիւն մը կ'ըսէ թէ Սաոն գետին մոտ պայթուցիկներ գտնուեցան երկաթուղագծին վրայ, գնացքին մէջ կային բանի սը լեգէոնականներ, գնացքը ազատուեցաւ ընդհարիւ այդ բանին որ չորս պայթուցիկներէն երեքը պայթեցան, այլապէս գնացքը գետին մէջ պիտի գլորէր։

20 ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Փարիզ.— Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 20 Սպանիացի եւ Իտալացի անիշխանականներ Ֆրանսայի հարաւային նահանգներուն մէջ, յիշեալները կ'ամբաստանուին, վերջերս գնացքներու վրայ կատարուած յարձակումներու մէջ մեղսակից ըլլալու յանձամբով։

ՆԻՍԻ ՄԷՋ ԿԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԻ 20 ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ԽՍՈՒՆԱԿԻՉՆԵՐ

Նիս.— Սապոթաժի կասկածելի դէպքերու ծեսեւանքով, Նիսի մէջ ձերբակալուեցան քսանի չափ ծանօթ համայնավարներ, Իտալիոյ մէջ տպագրուած թռուցիկներով պրոշիւրներ գտնուեցան։

ՊԱՅՔԱՐ ՔՕՍԻԹԱԺԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Սալոնիկ.— Երեք Պուլկար զօմիթաճիներ ձերբակալուեցան, անոնք կարեւոր սնապարեկումներ կը ծրագրէին։

ԳԵՐՄԱՆ ՆԱՒ ՄԸ Կ'ԸՆԿՂՄԻ

Համպուրկ.—. Գերմանական նաւ մը Ֆրանսական նաւու մը ետեւ գիշերային բախում ունեցաւ՝ գերմանականը ընկղմեցաւ նաւասիները ազատուած են։

Պ. ԱԼՊԷՐ ՍԱՐՐՕԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ 30 Սեպտ.— «Մաթէն» թերթէն.— Ներքին գործոց նախարար Պ. Սարրոի առողջութիւնը քիչ մը գոհացուցիչ է. հակաթիթանոսեան ներարկումները սարսափելի խռուբսաք յառաջացուցին. եւ տարութեան ասիճանը բարձրացաւ։

ԹՈՒԷՏ ԻՆԻՕՆՆԵՐՈՒ ՆՇԱՆԱԿԱԼԻՑ ՄԷԿ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն.— Թրէս Իւ՝իօնների ընդհ. ճամաժողովը նախագահ ընտրեց ճիւսուածեղէնի գործարաններուն ներկայացուցիչ Պէնթիւրները։

«Մաթէն» թերթը. չափաւոր եւ մեղմ Պէնթիւրնի նախագահ ընտրուելուն առթիւ կըսէ թէ Բրիտանական թրեդ իւ՝նիօնիստներ եւ ռուս թրեդ իւնիօնիստներու մէջ յարաբերութիւններ փոսորէն խզումին ենթակայ են։

ԻԶՄԻՐ ԵՒ ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ

Փարիզ հրատարակուող «Բրվիւ տէ Պալֆանի մ. ջ, թերթին խմբագիրը խօսելով թրէօ—Իտալական յարաբերութեանց մասին կը գրէ թէ 1835ը ուշ օրի պատմութեան մէջ դարձակէտ մը պիտի ըլլայ։

— Ինչ որ մեզի մօտաւորապէս ստոյգ կը թուի, այն է թէ Իտալիա 1935ին պիտի տեղադրուի Փոքր Ասիոյ եզերքներու վրայ՝ Քանի մը ամիս առաջ, Հելլեն անուանի պետական գործիչ Պ. Վէնիզէլոսի հետ ունեցած մէկ տեսակցութեանս ատեն, յիշեալը ինձ յայտարարեց որ, ինչ զսան է թէ, 10 տարի չանցած Իտալիա պիտի գրաւէ Իզմիրը եւ շրջակայքը։

Մենք այսօր, դիւանագիտական աղբիւրէ կ'իմանանք թէ— ի՞նչ էր թերթի խմբագիրը—Պ. Զէմպրէն Լիմօրնայի մէջ, Պ. Մուսոլինիի հետ իր ունեցած տեսակցութեան ատեն, վերջինս ապահովցուցած է թէ, Բրիտանիա չպիտի ընդդիմանայ, եթէ Իտալիա գրաւէ Փոքր Ասիոյ ծովեզերքը։

Ես չեմ կարծեր թէ թուրքիա կ'անգիտանայ այս բանը։ Ան տակաւ գիտէ թէ օր մը Իզմիրը իր շրջակայքով իր ձեռքէն պիտի ելլէ ու պիտի երթայ Իտալիոյ, որ Պ. Մուսոլինիի կարծիքով, կամ կամ պէտք ընդունելի ։ կամ պայթի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ ԳՆԴԱԿԱՇԱՐՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՏԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մոսկուա՝— Միջազգային գործադիր կոմիտէն, միաձայնութեամբ հրաժարեցաւ Թրոցկիի եւ Վուեսֆիչի արտաքսումը նոր միապետականներ որ մահուան դատապարտուածէին գնդակահարուեցան։

ՎԷՆԷԶԷԼՈՍ ՇՈՒԱՆԴ

Աթէնք 3՝Հոկտ. Վէնեզէլոս երակատապէ մը կը տառապի իր վիճակը գէշացաւ։

ՍԵՐՊՈ ՊՈՒԼԿԱՐ ՄԻՋԱԴԷՊԵՐ

Պելկրատ՝— 3 Հոկտ. .— Պուլկար զօմիթաճիներ գիշերատեն ձեռնառումբերով յարձակում գործեցին Գրաբօճի պահանոցին վրայ, Սերպօ Պուլկար սահմանագլուխին մօտերը։ Պահակները ցրուեց հրասակները։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ 200 ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ

Պերլին 3 Հոկտ. ՝— Գասաոօ տօնել Հինչէնպուրկի տարեդարձը ժողովուրդը դրօշազարդեց տուները։ Մայրաքաղաքին կրօնական արարողութիւններ կատարուեցան։ Ոչ մէկ լուրջ միջադէպ պատահեցաւ, բացի հանի մը պզտիկ բախումներէ կ. գայլնակցներու եւ համայնավարներու մէջ 200 հոգի վարներ ձերբակալուեցան։

ՎԻՇԻԻ ՄԷՋ ՄԱՇՏՓՈՐՁ ՄԸ

Վիշի 3 Հոկտ՝.— Զօր. Պէյտէթի վիրաբոյժին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ, զօրավարը տանջեն կը բացակայէր. շաբաթ մը ապաքինուեցաւ, սպասաւոր մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Ռումբին ուսկից եկած ըլլալը կարելի եղած չէ ստուգել։

ՊՕՐԻՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՍԷՋ

Հռոմ 3 Հոկտ՝.— Պուլկարիոյ Պորիս թագաւորը Հռոմ նասաւ։

ՄՈՒՍՔԱՏԱՆ ՔԷՄԱԼ ՍՆԿՈՐԻ ԿԵՐԹԱՅ

Կ. Պոլիս.— Ղազին որ Յունիս 1 էն իվեր Կ. Պոլիս կը գտնուէր Իզմիր զբօսանքով Պրուսա մեկնեցաւ։ Ան Հայատար Փաշային բացերը խարսխած նաւատորմին առջեւէն կ'անցնէր ողջունեցաւ թնդանօթի նաւուածներով։

Մուսքատ Քէմալ հանի մը որ Պրուսա պիտի մնայ յետոյ Անկորա պիտի երթայ ուր Հոկտ՝ 15ին պիտի նախագահէ խորհրդարանի բացումին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻՐԱԿԻՕՐՈՒԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

Անցեալ կիրակի օր կէսօրէ առաջ, Թատրոն Քիւրսալի մէջ տեղի ունեցաւ Զօր. Անդրանիկի յիշատակին կազմակերպուած սպահանդէս։ Անհամբերութեան բազմութիւն մը լեցուցած էր ամբողջ սրահը։ Կարգապահութիւնը օրինակելի էր։ Բանախօսութիւններ ըրին Տիար Մինրան Տամատեան եւ Տօք. Խորով Թիւրիւնեան։ Նոյն առթիւ ներկայացուցիչներ, նուագ եւ մեներգ։

Մանրամասնութիւնը յաջորդով։

***

Կէսօրէ վերջ փոյլուն հանդէս մը տեղի ունեցաւ «Ժողովրդային տունի» սրահին մէջ Հ. Յ. Դաշնակցութեան երեսունհինգամեակին առթիւ։ Խուռն բազմութիւն մը լեցուցած էր ամբողջ սրահն ու միջանցքները։ Առաջ պաստաճի բանախօսութիւններ ըրին Տիար Արամ Սահակեան եւ Կոմս որոնք երկարատեւ ծափեր խլեցին ներկաներէն։

Մանրամասնութիւնը յաջորդով։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՔԱՅՍՆԵԼԻ ՏՐԱՄ ՄԸ

Լիբանանի Տէյր-Ֆուլ գիւղին մէջ վատաստ ծերունի մը, կ'ամուսնանայ իր ազգականներէն շատ դեռատի եւ գեղեցիկ օրիորդի մը հետ։ Անկարող ծերունին, մօրգնօրէն սիրահար եւ նախանձոտ՝ իր երրորդատարդ կինը, տունին մէջ փակուած կը պահէ կրկնակի կղպանքի տակ։ Խեղճ կինը վերջերս ծանրացնելով այս բանտարկեալի անտանելի կեանքէն, փորձ կ'ընէ իրեն պարտադրուած այս լուծը թօթափել։ Բայց տխմար ծերունին նախ դաստոյնով ծանրապէս կը վիրաւորէ իր կինը, յետոյ անար վիզէն չուան մը անցնելով կը կախէ։

Ոստիկան գիւղացիներ գիւղին փիչ հեռու այգիներու մէջ ձերբակալեցին զառամեալ ծերունին որ սնիրը գործելէ վերջ, չէր մոռցած վերջալոյսին մօտեցած իր կեանքը փրկելու համար փախուստի դիմելու։

ՀՈՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՕԳՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հոմսի միւթասարիֆը կառավարութենէն պահանջեց 10 000 ճնչուն ոսկի գումար մը, հողագործներուն օգնելու համար։

ՊՈՒՐՃԻ ՀԻԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ ՀՐԴԵՀ

Անցեալ գիշեր ոստիկաններ կը նշմարեն որ թանձր մուխ մը դուրս կուգայ Պօսֆոր պանդոկին մէկ սենեակներէն, եւ հապճեպով վեր կը բարձրանան, անոնք կը խորտակեն սենեակին դուռը եւ կը տեսնեն որ սենեակին վարձակալ ճամբորդը խոր քունով մը կը քնանայ, իւ իր ձեռքէն ինկող սիկարը արդէն ըսկսաց էր աւերներ գործել։

Կրակը շուտով զսպուեցաւ։

ՈՃԻՐ ԹՐԻՓՕԼԻՒ ՄԷՋ

Հիւսէյին Էֆայիֆ եւ իր եղբայրը Ալին, ատրճանակով ծանրապէս վիրաւորեցին ապու Բիլալ անուն մէկը, յետոյ փախան։ Վիրաւորին կեանքը վտանգի տակ է։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ (ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑ)

Ըստ տեղական թերթի մը եգիպտական մամուլին բրած արտատպումին, իբր թէ հովանաւոր կառավարութիւնը Անդրյորդանանի Անգ. իրախանութեան ձգած ըլլայ ձեպէլ տրիզի չ'բնակուած հողամասերը։

Այս լուրը սեւ հիմէ զուրկ է։

ՊԷՏԷՎԻ ՑԵՂԱՊԵՏԵՐԸ

Վերջերս Հոմսի շրջանները. պետէվի ցեղապետերու մէջ ծագած էր մեծ թիւրիմացութիւններ արօտավայրերու հարցի մը առթիւ։ Դամասկոսի կառավարութեան մօտ, Սուրիոյ անապատի պետէվի ցեղերու վարչութեան խորհրդական Ֆրանսացի հարիւրապետ Թիրիէ. Հոմսի մէջ Լիսան հրաւիրեց բոլոր ցեղապետները։ Ժողովը գումարուեցաւ Հոմսի քաղաքապետութեան շենքին մէջ, եւ որուն ներկայ էին Ռուհայլան ցեղախումբին պետ էմիր Ն ւրի Շալան եւ Ֆահհաճ ցեղին պետ էմիր Մոճիմ։

Հարիւրապետ Թիրիէ կրցաւ համաձայնութիւն գոյացնել բոլոր այս ցեղապետներու միջեւ արդար սահմանագծում կատարելով բոլոր այն շրջաններուն որ իւրաքանչիւր ցեղ պիտի կրնայ շրջիլ։ եւ կամ իր արջառները արածել։

ԲՈԼՈՐ ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՅ ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՒԱՄԵՆԵԱԿ

Խոսլով Թիւթիւնեանի

ՏՕՔԹՕՐ ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԼՕԶԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ծանօթ փաստաբան եւ Պէյրութի նախկին հարցաքննիչ դատաւոր

Մէր ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ առեւտրական-քաղաքացիական եւ պաշտօնական գործեր, ապահովագրութեան վերաբերեալ գործեր, թանկագին նաեւ քարտանուիրութիւններ, Պէյրութ եւ շրջանները.

Կրպաստառոտէ աղերսագրեր, դիմումնագրեր եւայլն Ֆրանսերէն, արաբերէն, թիւրքերէն եւ հայերէն լեզուներով. կը կատարէ նաեւ թարգմանութիւններ

ԲԱՐԵԽԻՂՃ ՎԵՐՁԲԵՐՄՈՒՆՔ
ՁԸՓԱՒՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄ

Դիմել Խան Անբուն պէյ, Նախկին փոստատան դիմաց, ամէն օր ժամը 10—12 և 3—6։

Գրատոր Դիմումները կատարել հետեւեալ հասցէով՝
Dr Tutundjian. 13. Rue de l'Armée
Beyrouth

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Որբերու Ընդհանուր Միութեան գիշերաթերթ դպրոցը պիտի վերաբացուի Հոկտ. 10 ին. մուտքի ազատագրութիւնները պիտի սկսին Հոկտ. 1 ին և պիտի տևէ մինչև Հոկտ. 8 ը իրիկուները ժամը 8 է 10 ը։

Փոյթ դրուած է արդ ուսուցչական կազմի կողմէ նէ պիտի աւանդուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Թուաբանութիւն և Արաբերէն դասեր։

Մանրամասնութեան համար դիմել Միութեան տեղական քարտուղար Պ. Յ. Պիւլպիւլեանի։

Շատ պէտք հայ երիտասարդ և օգտուէ այս բաղդաւոր առիթէն։

ՈՐԲԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Գիշերային Դպրոցի Ցանձնախումբ

ԾՆՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Նկատի ունենալով որ չատ մը ծնողներ իրենց պզտիկները չեն երթար ազգային մանկապարտէզ դրկել տուներու հեռաւորութեան և ցուրտին ու անձրևին պատճառաւ, նկատի ունենալով նաև որ յաճախ պզտիկները կուշտան և կը բացակայեն դպրոցէն դարձեալ միևնոյն պատճառով, Հոգաբարձութիւնս որոշած է կազմակերպել ինքնաշարժի սպասարկութիւն մը հեռաւոր թաղերու մէջ բնակող ընտանիքներու փոքրիկները տուէն մանկապարտէզ և մանկապարտէզէն տուն փոխադրելու համար։ Այն ծնողները որոնք կը փափաքին այս բացառիկ առիթէն օգտուիլ, թող փութան, սուրքի տոմսեր ստանալու տեսն ազանագրել տալ իրենց անունները։

Ծանօթ.— Մանկապարտէզի պզտիկներուն կէս օրները կերակուլները տալու համար վարձատրած է մասնաւոր տնտեսուհի մը։

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ.

ԸՆԿԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Զորս տարի է որ Պէյրութի հրապարակի վրայ հաստատուած ատամնաբուժական քլինիքի մը համար փոխադրու ընկեր մը կը փնտռուի։

Ցանկալի քլինիքը կրնայ բոլորովին ծախքի, եթէ յարմար յանձնարարդ գտնուի։

Դիմել «Արգդակի» խմբագրութեան։

ԿՈՉ ԱՅՆԹԱՊՅԻՆԵՐՈՒ

Սիրելի Հայրենակից,

Վարչութիւնս Ամերիկայի Կեդրոնական Վարչութենէն ստացած հրահանգին համաձայն կուզայ յայտնել իր յարգելի բոլոր Հայրենակիցներուն որ պատրաստ է հայթայթելու դպրոցական բոլոր ծախքերը Այնթապցի այն աշակերտներուն, որոնք նիւթական անձուկ պայմաններու մէջ գտնուելով ի վիճակի չեն անձամբ հոգալու իրենց թոշակի և գրենական զանազան ծախքերը։

Միութիւնս նախանձախնդիր Այնթապցի նոր սերունդի կրթական գործին, անցեալին նման, յառաջիկային ևս իր պաշտպանութեան ներքև պիտի առնէ անխտիր, բոլոր կարիք ունեցող իր հայրենակիցներու զաւակները, որոնք ցարդ ներկայացած չեն իրեն։

Ուստի կը թելադրենք մեր յարգելի հայրենակիցներուն՝ օր առաջ իրենց զաւակները ազանագրել տալ տեղական կրթական հաստատութեանց, չգրելու համար մօտ օրէն սկսելիք դասախօսութիւններէն։

Յարգանօք
Ա. Հ. Վարչութիւն

ՀԱՅԱՀԵԱՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Հայուհեաց ամեր. Վարժարանը պիտի վերաբացուի հոկտ. 4ին։ երեքշաբթի օրը։ Հոկտ. 3էն սկսեալ տնտչուհիները վարժարանը պիտի գտնուին, ամէն առաւօտ, ուսանողներու արձան։ գրութեան համար։ Փափաքելի է որ ծնողները փութով կատարեն տան արձանագրութիւնները։

ՀԱՅ ՄԱՆՉԵՐՈՒ ՍԻՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹ

Հայ Աւետ. Բարձր. Վարժարանը կը վերաբացուի Հոկտ. 3ին։ Աբձանագրութիւններ կը կատարուին Սեպտ. 26—30 ամէն առաւօտ ժամը 9—12 վարժարանի գրասենեակին մէջ։ Մուտքի քննութիւններդ տեղի կ'ունենան հոկտ. 3—4. հանդիսաւոր դասախօսութիւնները կ'սկսին հոկտ. 5ին։

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՐԼԻՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Աչքի, ականջի, քթի եւ կոկորդի հիւանդութեանց
Ընդուն. ժամեր 9—12,30. 3—5,30, Կուրօ փողոց,

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ներքին և վէներական հիւանդութեանց
Խղճամիտ, արագ և արմատական դարմանում
ՀԻՒԱՆԴ ԿԸՆԴՈՒՆԻ ՄԷՆ ՕՐ, ԺԱՄԸ 8-12 և 2-6
Կիրակի եւ տօնական օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ
Դարմանատուն
ԺՕՐԺ ՀԱՅԷՏ ՓՈՂՈՑ

Հիւանդ Օթէլ Պաղտասար

ՊԷՅՐՈՒԹ ՆԱԻԱՀԱՆԳՍՏԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԻՑ
Ելեքտրականութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծովահայեաց սենեակներ, մաքուր գիներ, լաւ սպասարկութիւն, տաք և պաղ ջուրի բաղնիք և ընտանեկան մասնաւոր բաժիններ։ Նաև դիւրութիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը հայթայթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ։
Տէր և Տնօրէն
ՍՏԵՓԱՆ ՏԷՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

THE EASTERN EXPRESS

ՀԱՐՈՒՍՏ ԼԼՍԼ ՈՒՂՂՈՂՆԵՐՈՒՆ
50 ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՇԷԿԱՆՈՎ 4000 ԵԳԻՊՏ. ՈՍԿԻ ՇԱՇԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԸ
Անոնք որ կը փափաքին ամիսը 50 Ե. դահեկանով ֆէտի ճօնսիէյի մը Ե. իր բոլոր շահերուն տէր ըլլալ, թող դիմեն The Eastern Expressի ընդհ. գործակալ Յակոբ Վարդերեսեանի, Ավենիւ Ֆրանսէզ 37, փոստարկղ թիւ 759։
Օգտուեցէք այս բացառիկ և էքսնսմիք առիթէն։

ՄԷԶՕՆ ՊԼԱՆՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
(10 ԱՎԸՆԻՒ ՎԷՅԿԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԷՅՐՈՒԹ)

Կ'ստանձնէ պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեղանի ծածկոցներ, անձեռոցներ, մահճակալի ծածկոցներ, վարագոյրներ, կանանց յատուկ ամէն տեսակ ասեղնագործուած շրջագգեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և արանց ասեղնագործուած թաշկինակներ և այլն և այլն։

Ապսպրանս կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտաքսեալներու բոլոր յաղագքներէն։

GRASHAM
LIFE ASSURANCE SOC. LIMITED

Ապահովագրուեցէք Անգլիական հանրածանօթ Կրէշամ ընկերութեան, եթէ կուզէք ապահովել Ձեր և Ձեր ընտանիքին ապագան։

Դիմել՝
Մ. Յ. Պողոսեանին
Պ. Փիլիպ Տէրունեանի վաճառատունը

Ա Զ Դ

Վարչութիւնս յիշեցնել կ'ուզէ անանկաս պիտի թողու հրատարակութեան համար մեզ դրկուած ամէն տեսակ յայտարարութիւն, եթէ կանխիկ չի վճարուի փոխարժէքը։

Անվճար յայտարարութիւնները բացարձակապէս չեն հրատարակուիր։

«ԱԶԴԱԿ»ի Վարչութիւն

Կուզէք եղանակի յարմար ճաշակաւոր հագուստներ ունենալ, դիմեցէք
ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ և ԹԷՎՐԻԶԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ — ՍՈՒԳ ՍԸՐՍՕԳ ԹԻՒ 15 —
Ուր պիտի գտնէք ամէն կարգի նորաձև հագուստներ, թէ պատրաստ և թէ չափի վրայ։
Կերպասեղէնի և քթանի ճոխ տեսակ, չափաւոր գիներով
Ունի նաև շապկագործութեան ճիւղը, ուր կը պատրաստուին ամէն կարգի եւրոպական շապիկներ և օձիքներ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Նորդուհի Դանիէլեան կը փնտրէ իր քոյրը Զարուհի (Հնտիկ-Շեքէրլիմէճեան (տիկ Պալէնկեան), և քեռայրը Իսայի (Տիգրանակերտցի) որոնք վերջին անգամ Գրուսա յին մեկնած բլալ կը կարծուին Յունաստան. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի «Արգդակի» միջոցաւ լուր տալ։

Յունաստանի «Ալիքներէն կը խնդրուի արտատպել։

*** Տիկին Թագուհի Նալչաճեան կը փնտռէր որդեգիր զաւակը Միսակ Յակոբեանը. (Տէօրթեօլցի) որ մինչև 1921 Իզմիր կը գտնուէր. Իզմիրի պարպումէն վերջ լուր չէ առնուած, կը կարծուի Յունաստան անցնիք գրտնուի. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել հետևեալ հասցէին։

Dr. Koulakien
Rue Seifi
Beyrouth

*** Թորոս Սնխճեան կը փնտռէ իր փեսան Սերասատացի Գաբրիէլ Գաբրիէլեանը, որ Փարիզ եկած բլալով կը կարծուի. գիտցողներէ կը խնդրուի իմացնել Պէյրութ փոստարկղ թիւ 167 հասցէին։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1927

Եգիպտ. ոսկի ս. դ.	632
Սթերլինգ	616
Տոլար	126
Օսմ. ճնչ. ոսկի	551
Ֆրանս. » »	477
անգլ. » »	610
Թրքական թղթ.	63
» » Գ. Օ.	105
» Հրծաք մեճիտ	50
Սուրիական ոսկեղրամ	18,05
Գր. Ֆրանս. 1888 ս. գրմ.	30.75
» 1903 »	18 00
» 1911 »	15,00

Սէնթրէլեան եկբարք
Թիլեֆոն 1—38

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
- Ա. պէլ -

կը պատրաստէ մեծ խնամքով նորաձեւ լոյսերով գեղարուեստական ճարագայ լուսանկարներ մեծադիր նկարներ եւ քարթ փոսթալներ
Արուեստը իւրացուցած է Փարիզի մեծագոյն արուեստատան մէջ
ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ
Դիմել Ժովեզերք Զէյթունի փողոց
(9 avenue des Français)

ԿԱՐԴԱՑԷՔ
ԵՒ
ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ
—ԱԶԴԱԿ—
ՀԱՅԱԹԵՐԹԸ

Տէր և Տնօրէն՝ Հ. ՊԱԼԵԱՆ